

**İŞKUR - TAIEX İŞBİRLİĞİNDE DÜZENLENEN
AVRUPA'DA İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMINI TEŞVİK
ARACI OLARAK EURES ÇALIŞTAYI**

11-12 EKİM 2010 / ANKARA

ÇALIŞTAY'IN AMACI:

AB'ye Tam Üyelik ve Katılım Müzakereleri Çerçevesinde, EURES Ağına Dahil Olabilmek Amacıyla, İlgili Kapsamda AB Üye Ülkelerindeki Bilgili ve Deneyimli Uzmanlar ile Bilgi ve Tecrübe Değişimidir.

FASIL 2 - İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI

İşçilerin Serbest Dolaşımı kavramı, diğer ekonomik faktörler gibi emeğin de herhangi bir engelle karşılaşmadan Avrupa Birliği (AB) tek pazarında dolaşımını ifade etmektedir. AB tek pazarının 4 temel serbestisinden biridir. İşçilerin serbest dolaşımı Topluluk hukuku altında bireyler için en önemli haktır ve AB vatandaşlığının önemli bir unsurudur.

İşçilerin serbest dolaşımı, AB vatandaşlarına bir başka ülkede iş arama, çalışma izni olmadan çalışma, bu amaçla yaşama, istihdamı sona erse bile ev sahibi ülkede yaşamını sürdürme ve istihdama erişim, çalışma koşulları ve ev sahibi ülkeye entegre olmaya yardımcı diğer tüm sosyal ve vergi avantajlardan diğer uluslar ile eşit muameleden faydalanma hakkı vermektedir.

İşçilerin serbest dolaşımı 1957 Avrupa Topluluğu'nun kurulmasından bu yana süregelen bir durumdur. Günümüzde ise işçilerin serbest dolaşımı daha genel bir hak olan kişilerin serbest dolaşımının bir parçası, AB vatandaşlarına belirli şartlar dahilinde başka bir AB ülkesine emekli olmak, çalışmak ve bir ekonomik aktivite ile ilişkisi olmadan yaşamak için gitme hakkı veren Topluluk hukuku tarafından garanti altına alınan temel özgürlüklerden biri olarak kabul görmektedir. Özgürlük kavramı ve işçi kavramının kendisi de Avrupa Adalet Divanı tarafından yorumlanmakta ve geliştirilmektedir. İşçilerin serbest dolaşımı hakkı sosyal güvenlik programları koordinasyonu ve diplomaların karşılıklı tanınmasını sağlayacak sistem ile tamamlanmaktadır.

İşçilerin serbest dolaşımı Avrupa Topluluğu Antlaşmasınının 39. maddesinde düzenlenmiştir ve ikincil mevzuat tarafından geliştirilmiştir. Madde 39 göçmen işçi olarak adlandırılan kişilere uygulanır. Örneğin, AB üyesi bir ülkeden diğer bir AB üye devlete çalışmaya giden vatandaş. Ayrıca, bu madde işçilerin serbest dolaşımı hakkını kullanan ve orjin ülkesine geri dönen AB vatandaşlarına da uygulanır. Ancak, söz konusu madde orjin ülkesini hiçbir zaman terk etmemiş kişileri kapsamaz.

Gerçek ve etkili bir işe sahip, bir başka kişinin emrinde çalışan ve bunun için ücret alan işçiler bu kapsamda ele alınmaktadır. Profesyonel sporcular bu kapsamda yer alır. Ancak, kendi işini kuranlar, öğrenciler, emekliler ve aktif olmayan kişiler 39. madde kapsamında ele alınmamakla birlikte, topluluk hukukunun diğer hükümleri tarafından değerlendirilmektedirler.

İşçilerin serbest dolaşımı kapsamında belirli haklar işçinin ailesi için genişletilmiştir. Özellikle, ev sahibi üye devlette işçinin ailesi ile birlikte yaşama hakkı ve eğitim ve sosyal avantajlar bağlamında eşit muameleye tabi olma hakkı vardır. Ayrıca, bazı aile üyelerinin de çalışma hakları mevcuttur.

Bununla birlikte, bu hakkın kullanılabilmesinin önünde birçok sınırlama mevcuttur. Kamu güvenliği, kamu politikası ve kamu sağlığı bağlamında ve ev sahibi ülkenin kamu sektöründe istihdam konusunda kısıtlamalar bulunmaktadır.

Ayrıca, 1 Mayıs 2004 ve 1 Ocak 2007 genişleme sürecinde AB üyesi olmaya hak kazanmış ülkeler için de katılımlarını müteakip maksimum 7 yıllık bir geçiş süreci bağlamında sınırlandırmalar söz konusu olmuştur. Ayrıntılı bilgi için: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=25>

EURES NEDİR?

Herhangi bir üye ülke vatandaşının diğer bir üye devlette iş arama hakkı bulunmaktadır. Bir başka üye ülkede iş arayan vatandaşın kendi ülkesinde kamu istihdam ofislerinden alacağı desteğin aynısını ev sahibi üye ülkede de alabilecektir.

Avrupa Adalet Divanı'na göre iş arayan kişi ev sahibi ülkede kendisine uygun istihdam seçeneklerinden yararlanmaya ve iş ilişkisi kurma adına gerekli aşamalardan geçmeye yetecek bir zaman diliminde kalabileceği kanaatindedir. Bu sürenin bitiminden sonra, istihdam aramayı sürdürdüğünü ve iş ilişkisi kurma adına gerçek fırsatları olduğunu kanıtladığı sürece ülke dışına çıkarılamaz.

Bu kapsamda, bir başka üye ülkede iş arayanların iş fırsatları ve yaşama ve çalışma koşulları hakkında bireylere kısaca EURES olarak adlandırılan 750den fazla uzmana ve iş fırsatları ve pratik tavsiyeler içeren web portalına sahip Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağı yardımcı olmaktadır.

EURES (Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağı), 1994'ten bu yana Avrupa Ekonomik Alanı (Avrupa Birliği ve Avrupa Serbest Ticaret Birliği üyesi üç ülke) sınırları içinde yaşayan insanların, vatandaşı oldukları devletin dışındaki ülkelerde iş bulmaları için hizmet sağlayan bir iletişim ağıdır.

EURES iş mobilite portalından çok daha fazlasıdır. Avrupa çapında günlük olarak iş arayanlar ve işverenler ile iletişime geçen 750den fazla EURES danışmanı ile hizmet vermektedir.

EURES'in amacı işçiler ve işverenlere ek olarak işçilerin serbest dolaşımı prensibinden yararlanmak isteyen herhangi bir vatandaşa da bilgi, rehberlik ve işe yerleştirme (eşleştirme) hizmetleri sağlamaktır. EURES, bir taraftan Avrupa'da iş arayan kişileri, iş olanakları, ülkelerin yaşam ve çalışma şartları hakkında bilgilendirerek, onlara rehberlik ederken; diğer taraftan diğer ülkelerden işçi istihdam etmek isteyen işverenlere destek olmaktadır. Aynı zamanda, sınır ötesi bölgelerdeki işçi ve işverenlere rehberlik ve danışmanlık hizmeti vermesi nedeniyle Avrupa'da sınır ötesi bölgelerde önemli bir rol oynamaktadır.

EURES iş arayanlara, Avrupa ülkelerindeki çalışma ve yaşam koşullarına ilişkin bilgi vererek ve danışmanlık yaparak, Avrupa ölçeğinde bir iş ve işçi bulma kurumu işlevi görmesi ve işçi arayan işverenlere yol göstermesi; ayrıca Avrupa ülkelerindeki çalışma ve yaşam şartlarına ilişkin detaylı bilgi sunan bir veri tabanı oluşturması aracılığı ile Avrupa işgücü piyasasının bütünleşmesine katkıda bulunmaktadır. Aynı zamanda, EURES, Avrupa işgücü piyasasının gerçek anlamda bütünleşmesi için kilit önemi olan işgücünün sınır ötesi hareketliliğinin yoğun olduğu bölgeleri izlemek için de önemli bir araçtır.

EURES kurulduğu yıldan bu yana sürekli gelişerek, deneyimli danışmanları aracılığı ile hizmetlerine devam etmektedir.

Ayrıntılı bilgi için: ec.europa.eu/eures/home.jsp

TÜRKİYE’NİN MÜZAKERE SÜRECİ KAPSAMINDA İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMI FASLINA İLİŞKİN GELİŞMELER

Avrupa Birliği Devlet ve Hükümet Başkanlarının 17 Aralık 2004 tarihli Zirvesinde aldığı karar doğrultusunda 3 Ekim 2005 tarihinde Lüksemburg'ta yapılan Hükümetlerarası Konferans (HAK) ile Türkiye resmen AB'ye katılım müzakerelerine başlamıştır. Böylece, Türkiye ile AB arasındaki inişli çıkışlı ilişki, çok önemli bir dönüm noktasını aşarak yepyeni bir sürece girmiştir. 3 Ekim 2005 tarihli Hükümetlerarası Konferansta Müzakerelerin hangi usul ve esaslar çerçevesinde yürütüleceğini düzenleyen “Müzakere Çerçeve Belgesi” de kabul edilmiştir.

Müzakereler, sürecin ilk aşaması olan “tarama” ile başlamıştır. Türkiye için Tarama Sürecinin ilk aşaması olan tarama toplantıları 20 Ekim 2005 tarihinde yapılan Bilim ve Araştırma faslı tanıtıcı tarama toplantısı ile başlamış ve 13 Ekim 2006 tarihinde yapılan Yargı ve Temel Haklar faslı ayrıntılı tarama toplantısı ile sona ermiştir. Her bir müzakere faslının taraması bittikten sonra, Komisyon üye ülkelere "tarama sonu raporu" adı altında bir rapor sunmaktadır.

2 Nolu “İşçilerin Serbest Dolaşımı” fasıla ilişkin tanıtıcı toplantı ise 19 Temmuz 2006 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, 11 Eylül 2006 tarihinde ayrıntılı toplantı Türk Tarafı sunuları gerçekleştirilmiştir. 18 Eylül 2006 tarihinde söz konusu fasla dair sualname Türk tarafı tarafından ayrıntılı bir şekilde yanıtlanmıştır. Ancak, Avrupa Komisyonu tarafından Tarama Sonucu Raporu yayınlanmamıştır.

Kurumumuzun 2. fasıl kapsamındaki sorumluluğu 2008 tarihli Ulusal Programında; 2010-2012 yılları arasında “**Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü (İŞKUR) veritabanı ve web sitesinin tüm ulusal istihdam olanaklarını içerecek biçimde ve EURES altyapısı ile uyumlu çalışacak şekilde revizyonu ve ilgili personelin/ tarafların eğitimi**” şeklinde ifade edilmiştir.

Ancak, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü’nün 14 Ekim 2009 tarihinde Türkiye'nin AB'ne uyum sürecinde son bir yıllık ilerlemesi ile ilgili açıkladığı İlerleme Raporu’nun “Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenebilme Yeteneği” başlıklı 4. bölümünün 2. Fasıl İşçilerin Serbest Dolaşımı başlığı altında; “**Türkiye, Türkiye İş Kurumunun bilgi-işlem altyapısının ve elektronik iş bulma hizmetlerinin zayıf olması sebebiyle Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağına (EURES) katılmaya hazır değildir.**” denmektedir.

Her ne kadar İlerleme Raporunda Kurumumuzun bilgi işlem altyapısının ve elektronik iş bulma hizmetlerinin zayıf olduğundan bahsedilse de, söz konusu rapora verilen cevapta da belirtildiği üzere, Kurumumuzun 2008 yılında hayata geçirdiği E-Dönüşüm Projesi ile Kurumumuzun tüm hizmetleri elektronik ortamda yapılabilir hale gelmiştir.

Henüz onaylanmayan Tarama Raporunda; Aday ülkelerin, özellikle ulusal istihdam kuruluşlarının istihdam fırsatları üzerine bilgileri karşılıklı değişime açma yolunda yakın işbirliği ile, Topluluk içinde serbest dolaşımın geliştirilmesini amaçlayan **EURES** sistemine katılmaya hazırlanmaları gerekmektedir. İşlevsel alanda açık işler veri tabanının EURES açık iş değişim mekanizmasına entegre edilmesi ve genel işgücü piyasası ile yaşama ve çalışma koşullarının bilgilerinin değişimi gerekmektedir, ibaresi yer almaktadır.

Bu kapsamda Kurumumuzun sorumluluğu Ulusal Programa da belirlenmiş ve gerekli hazırlıkların yapılabilmesine zemin oluşturmak amacıyla, işgücü hareketliliği ve EURES konusunda Avrupa Birliği üyesi ülkelerin kamu istihdam kurumları ile işbirliğini sağlayacak “Avrupa’da İşçilerin Serbest Dolaşımını Teşvik Aracı Olarak EURES” başlıklı TAİEX projesi, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğu TAİEX birimi tarafından kabul edilmiş olup, 11-12 Ekim 2010 tarihinde bir çalıştayla gerçekleştirilecektir.

Ayrıca, Katılım müzakerelerine önümüzdeki dönemde daha fazla ivme kazandırmayı, kamuoyunu bilgilendirerek AB konusunda farkındalığı ve desteği daha da arttırmayı amaçlayan 4 Ocak 2010 tarihinde Bakanlar Kurulunca onaylanan “Türkiye’nin Katılım Süreci İçin Avrupa Birliği Stratejisi” kapsamında oluşturulan 2010-2011 Eylem Planında İşçilerin Serbest Dolaşımı Tarama sonu raporunun henüz ülkemize resmi olarak iletilmediği, 2008 yılı Katılım Ortaklığı Belgesinde İşçilerin Serbest Dolaşımı Faslı için orta vadede Kurumumuzun sorumluluğu olan Kamu İstihdam Hizmetlerinin, Avrupa İstihdam Hizmetleri (EURES) ağına katılabilmesi için yeterli kapasitesinin sağlanması adına adımların atılması talep edildiği belirtilmiştir.

Bu kapsamda 11-12 Ekim 2010 tarihinde gerçekleştirilecek olan “İşçilerin Serbest Dolaşımını Teşvik Aracı Olarak EURES” başlıklı bir çalıştay ile Avrupa Birliği Komisyonu temsilcisi ve çeşitli AB üyesi ülkelerinden gelecek EURES danışmanlarından ile öncelikli olarak EURES’in ne olduğu hakkında bilgi alınması, ardından Türkiye’nin EURES’e dâhil olabilme adına önünden uzun bir yol olmasına rağmen sisteme dâhil olabilme adına yapılması gerekenlerin tartışılması ve toplantının 2. gününde gerçekleştirilecek olan alt grup çalışmalarında konu ile ilgili bir yol haritasının çıkarılması beklenmektedir.

GÜNDEM :

Çalıştay Oturum Başkanı: Dr. Çağlar Özdemir, Sakarya Üniversitesi

1.Gün - 11 Ekim 2010

Saat	Oturum	Konuşmacılar
09:30	Katılımcıların Kabulü ve Kayıt İşlemleri	
10:00	Türkiye İş Kurumu'nca açılış konuşması	<i>Doç. Dr.Mustafa Kemal Biçerli, Genel Müdür</i>
10:10	Avrupa Birliği Delegasyonu Türkiye Temsilciliği Konuşması	<i>Javier Menendez Bonilla Baş Katip, Bölüm Başkanı, Mali İşbirliği, Altyapı, Sosyal ve Bölgesel Projeler</i>
10:25	İşçilerin serbest dolaşımı: Yasal dayanak ve bir teşvik aracı olarak EURES	<i>Sn. Marco Ferri, İstihdam Hizmetleri, Hareketlilik Birim Başk. V, Avrupa Komisyonu</i>
11:30	Kahve Arası	
11:45	AB çapında serbest dolaşım şartları ve bir AB ülkesi deneyimi	<i>Sn. Jeannette van Yperen, EURES Müdürü, Hollanda</i>
12:15	Uygulamada Hareketlilik. Bir EURES Danışmanının deneyimleri	<i>Sn. Marie Louise Chardet, EURES Danışmanı, İsveç</i>
12:45	EURES'in kamu istihdam hizmetlerine Entegrasyonu	<i>Sn.Franz Piesche-Blumtritt, EURES Müdürü, Almanya</i>
13:15	Öğle Yemeği	
14:30	EURES: Temel işlevleri nelerdir, EURES uzmanları nasıl çalışır?	<i>Sn.Hilal Tercan, EURES Danışmanı, İsveç</i>
15:15	Üye ülkelerin EURES'e dahil olma süreci tecrübeleri İşçilerin serbest dolaşımına bakış açısından geçiş dönemi tecrübeleri	<i>Sn. Andras Kalamr, EURES Müdürü, Macaristan</i>
15:45	Kahve Arası	
16:00	İŞKUR e-dönüşüm projesi ve EURES kapsamında mevcut uygulama kapasitesi	<i>Sn.Aşkın Keleş, İşgücü Piyasası ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı</i>
16:20- 16:45	Değerlendirme ve Sorular	

Çalıştay Oturum Başkanı: Ayşen Karakulak, İŞKUR

2. Gün - 12 Ekim 2010

Saat	Oturum	Konuşmacılar
09:30	Katılımcıların Kabulü ve Kayıt İşlemleri	
10:00	Türkiye ve Alman iş piyasasının kısa bir kıyaslaması	<i>Prof.Dr.Hakan Ercan; ODTÜ</i>
	Türkiye ve Almanya arasındaki göç olgusu hakkında kısa bir inceleme	<i>Doç.Dr Murat G.Kırdar; ODTÜ</i>
10:30	EURES sistemine katılma yolunda İŞKUR'da yapılması gerekenler (grup çalışması)?	Tüm ülkeler ve katılımcılar üç gruba konularına göre dağılacaklar,
	1. Açık işler veri tabanının, EURES açık iş değişim mekanizmasına entegrasyonu	Moderatör: <i>Sn.Hakan ÖZ, İSKUR</i>
	2. Genel işgücü piyasası ile yaşama ve çalışma koşullarına ait bilgi değişimi	Moderatör: <i>Sn.Arzu Boşnak, İSKUR</i>
	3. Kurum kapasitesinde olması gereken değişim ve gelişim	Moderatör: <i>Sn.Kızbes Görmezöz, İSKUR</i>
11:15	Sonuçların sunumu, genel değerlendirme ve gelecekteki işbirliği üzerine tartışma	<i>Sn.Hakan ÖZ, Sn.Arzu Boşnak ve Sn.Kızbes Görmezöz, İSKUR, Her grup moderatörünün grup görüşünü sunumu</i>
11:50	Katılımcılardan nihai görüş ve ifadeler	<i>Sn. Marco Ferri, İstihdam Hizmetleri, Hareketlilik Birim Başk. V. Avrupa Komisyonu</i>
12:00	Çalıştayın Sonu - Kapanış	<i>Doç. Dr.Mustafa Kemal Biçerli, Genel Müdür</i>

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRÜ DOÇ. DR. M. KEMAL **BİÇERLİ'NİN AÇIŞ KONUŞMASI**

Değerli katılımcılar, kıymetli misafirler,

AB'ye tam üyelik ve katılım müzakereleri çerçevesinde EURES (Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağı) ağına dâhil olabilmek amacıyla, AB üye ülkelerinden bilgili ve deneyimli uzmanlar ile bilgi, tecrübe ve olumlu uygulamaların paylaşımı amacıyla TAIEX kapsamında düzenlemiş olduğumuz "Avrupa'da İşçilerin Serbest Dolaşımını Teşvik Aracı Olarak EURES" çalıştayıma hepiniz hoş geldiniz.

Bilindiği üzere, işçilerin serbest dolaşımı, Avrupa Birliği'nin kuruluşundan bu yana dayandığı en temel ilkelerden biri olmuştur. Avrupa Topluluğu Antlaşması'nın 39. maddesiyle kabul edilen bu ilke, açık iş tekliflerini kabul etmek amacıyla üye ülkeler arasındaki serbest dolaşma hakkını öngörmektedir. Serbest dolaşım hakkını gerçekten işlerliğe kavuşturan koşulların başında ise "açık iş teklifleri ile iş başvuruları arasındaki bağlantıyı sağlayacak uygun bir mekanizmanın kurulması" gelmektedir. Bu anlamda, temel amacı AB içinde işçilerin serbest dolaşımını kolaylaştırmak olan EURES, Avrupa Ekonomik Alanı sınırları içerisinde yaşayan insanların, vatandaşı oldukları devletin dışındaki ülkelerde iş bulmaları için hizmet sağlayan bir iletişim ağı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu anlamda, AB ülkelerindeki birçok muadil kamu istihdam kurumu ile yakın bir işbirliği ve etkileşim içerisinde olan Kurumumuz da, son dönemde hayata geçirmiş olduğu önemli projeler ile kurumsal yapı ve faaliyetlerimizin yeniden yapılanma süreci çerçevesinde gerçekleştirmiş olduğu yenilikler ve modernizasyon çalışmaları ile ülkemiz işgücü piyasasının artan gereklilik ve ihtiyaçlarına yetecek, cevap verebilecek çağdaş bir yapıya kavuşmuştur. Değişen ve gelişen hizmet anlayışı çerçevesinde, modernize edilen İŞKUR ofislerinde bugün daha geniş çapta hizmetler verilmektedir. Bu anlayış doğrultusunda 2003 yılından bu yana Avrupa Birliği destekli 2 önemli Aktif İşgücü Programları Projesi uygulayan Kurumumuz önümüzdeki dönemde de gerek işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak gerekse gençler, kadınlar, hassas ve kırılgan gruplar gibi dezavantajlı kesimin işgücü piyasası ile entegrasyonunu temin etmek amacıyla büyük ölçekli projeleri hayata geçirecektir.

Yine, etkin, şeffaf, güvenli, hızlı ve kesintisiz hizmet sunarak iş arayan ve işverenlerin kurumla ilgili tüm işlerini elektronik ortamda gerçekleştirebilmelerini sağlamak amacıyla 2008 yılında "e-İŞKUR Kurumsal Dönüşüm Projesi"ni uygulamaya koyan Kurumumuz, böylelikle iş arayanlar ve işverenlere, internetin olduğu her yerden, İŞKUR birimlerine gelmeksizin istedikleri işlemleri elektronik ortamda yapabilme olanağı sunmuştur. Ancak, özellikle bilgisayar kullanmayı bilmeyen çok sayıda vatandaşımıza kendilerine en yakın yerde hizmet sunabilmek amacıyla Belediyelerle il müdürlüklerimiz arasında işbirliği protokolleri imzalanarak, bu hizmetlerin yürütülmesini teminen İŞKUR Hizmet Noktaları oluşturulmuştur.

Değerli misafirler, bilindiği gibi, ülkemiz ile müzakerelerin açılması, Kopenhag siyasi kriterlerinin yeterli ölçüde karşılanması ile mümkün olmuştur. Bununla birlikte, gerek kurumlarımızın yapmış oldukları AB muktesabatına uyum çalışmaları kapsamında, gerekse yazılı ve görsel basında yer alan haberlerden bilindiği üzere, ülkemizin katılım müzakerelerinden 2 No'lu "İşçilerin Serbest Dolaşımı Faslı'na" ilişkin yeterlilikleri yerine getirerek AB'ye üye olması durumunda dahi, işçilerin serbest dolaşımıyla ilgili bir 'geçiş süreci' ve 'kalıcı kısıtlamalar' öngörülebileceğine dair ifadelerle müzakerelerin açılmasına ilişkin kararda yer verilmektedir.

Ancak, bu noktada telaffuz edilen ‘kalıcı kısıtlama’ teriminin, gerek ahde vefa, gerekse AB’nin kuruluş ilkeleri göz önünde tutulduğunda oldukça sorunlu bir ifade olduğu dikkatlerden kaçmamaktadır. Unutmamak gerekir ki, kişilerin serbest dolaşımı AB’nin temelini oluşturan dört temel özgürlükten biridir. Bu itibarla, ekonomik ve parasal birliğe ulaşmış derin bir ekonomik entegrasyonu içeren AB’de, üretim faktörlerinin dolaşımında koşulsuz bir serbestlikten söz edilebilmelidir. Aksi takdirde, sadece malların ve sermayenin serbest dolaşacağı, ancak kişilerin veya hizmetlerin serbestçe dolaşamayacağı gibi bir yaklaşımla vücuda getirilecek bir bütünleşme, eksik ve adil olmayan bir bütünleşme olacaktır. Öyle ki, 2006 yılının AB Komisyonu tarafından “İşgücünün Hareketliliği Avrupa Yılı” olarak belirlenmesi, iş gücünün coğrafi hareketliliği konusunun Avrupa için önemini açıkça bir kez daha ortaya koymuştur.

Bu itibarla, ülkemizin AB’ye tam üyelik sürecinin muktesabata uyum çalışmaları kapsamında, içinde bulunduğumuz katılım müzakerelerinden “İşçilerin Serbest Dolaşımı Faslı’na” ilişkin yeterlilikleri kararlılıkla yerine getirmek ve bu doğrultuda EURES Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağı’na dâhil olabilmek amacıyla tamamlanması gereken eksikliklerin ve gerekliliklerin irdelenmesi, analizi ve daha net bir şekilde anlaşılmasını teminen böyle bir Çalıştay desteği talep edilmesinde fayda görülmüştür. Bu vesileyle, EURES sistemine katılma yolunda İŞKUR’da yapılması gerekenleri tetkik etme, açık işler veri tabanının EURES açık iş değişim mekanizmasına entegrasyonu amacıyla bilişim alt yapısının analizi, genel işgücü piyasası ile yaşama ve çalışma koşullarına ait bilgi değişimi konularında hazırlık ve kurum kapasitesinde olması gereken değişim ve gelişimin kapsamlı bir analizini yapmak mümkün olabilecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, önümüzdeki 1,5 gün boyunca alanında söz sahibi ve birbirinden değerli konuşmacı ve uzmanlarımıza verecekleri katkı ve değerlendirmelerinden ötürü şükranlarımı sunar, Çalıştayımızın tüm kurum ve kuruluş katılımcılarına faydalı olmasını dilerim,

Doç.Dr. M. Kemal BİÇERLİ
Genel Müdür

KONUŐMACILARIN SUNUMLARI :

Marco FERRI, İstihdam Hizmetleri, Hareketlilik Birim Başk. V., Avrupa Komisyonu

Sunum Başlığı: “İŞçilerin serbest dolaşımı: Yasal dayanak ve bir teşvik aracı olarak EURES”

Jeannette van YPEREN, EURES Ülke Yöneticisi, Hollanda

Sunum Başlığı: “AB çapında serbest dolaşım Şartları ve bir AB ülkesi deneyimi”

Marie Louise CHARDET, EURES Danışmanı, İsveç

Sunum Başlığı: “Uygulamada Hareketlilik, Bir EURES Danışmanının deneyimleri”

Dilek WÜST, EURES Danışmanı, Federal Almanya

Sunum Başlığı: “Uygulamada Hareketlilik, Bir EURES Danışmanının deneyimleri”

Hilal TERCAN, EURES Danışmanı, İsveç

Sunum Başlığı: “EURES: Temel işlevleri nelerdir, EURES uzmanları nasıl çalışır?”

Andras Kalamr, EURES Ülke Yöneticisi, Macaristan

Sunum Başlığı: “Üye ülkelerin EURES'e dahil olma süreci tecrübeleri; İŞçilerin serbest dolaşımına bakış açısından geçiş dönemi tecrübeleri?”

AŞkın Keleş, İŞgücü Piyasası ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanı, İŞKUR

Sunum Başlığı: “İŞKUR e-dönüşüm projesi ve EURES kapsamında mevcut uygulama kapasitesi”

Prof. Dr. Hakan Ercan; ODTÜ

Sunum Başlığı: “Türkiye ve Alman iş piyasasının kısa bir kıyaslaması”

Doç. Dr. Murat G. Kırdar; ODTÜ

Sunum Başlığı: “Türkiye ve Almanya arasındaki göç olgusu hakkında kısa bir inceleme”

“AVRUPA’DA İŞÇİLERİN SERBEST DOLAŞIMINI TEŞVİK ARACI OLARAK EURES” ÇALIŞTAYI, ALT-GRUP ÇALIŞMASI VE SONUÇ DEĞERLENDİRMELERİ

AB’ye tam üyelik ve katılım müzakereleri çerçevesinde, EURES ağına dahil olabilmek amacıyla AB üye ülkelerinden bilgili ve deneyimli uzmanlar ile bilgi ve tecrübe değişimini sağlamak amacı ile 11-12 Ekim 2010 tarihinde Avrupa Komisyonu Teknik Yardım Bilgi Değişimi Aracı ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı işbirliği ile düzenlenen “Avrupa’da İşçilerin Serbest Dolaşımını Teşvik Aracı Olarak EURES” başlıklı çalıştayın ilk gününde Avrupa Birliği Komisyonu temsilcisi ve çeşitli AB üyesi ülkelerinden gelen EURES danışmanlarından öncelikli olarak EURES’in ne olduğu hakkında bilgi alındıktan sonra, Türkiye’nin EURES’e dahil olabilme adına önünden uzun bir yol olmasına rağmen sisteme entegrasyonu bağlamında yapması gerekenler tartışılmıştır.

Toplantının ikinci gününde gerçekleştirilmiş olan üç alt grup çalışmasında ise konunun farklı yönleri tartışılmış ve geleceğe yönelik çözüm önerileri geliştirilmeye çalışılmıştır. Grup çalışmalarından çıkan sonuçlar ve öneriler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

I. Grup: Açık İş Veri Tababının Eures Açık İş Veri Tababına Entegrasyonu

1. EURES ağına tam uyum ve entegrasyon için kendi sistemimizde iş arayanların ve işverenlerin açık işleri / birbirlerini görebildiği bir sistem oluşturulabilmelidir.
2. Kendi sistemimizde iş arayanlar CV’lerini sisteme girebiliyorlar. Kimlik, iletişim, öğrenim bilgilerini sistem üzerinden temin ettikleri kendi şifreleri doldurabilmektedirler. İşverenler de aynı şekilde ihtiyaç duydukları elemanların niteliklerini girebiliyorlar. Bizim oluşturduğumuz kendi standardımızda bir CV formatımız var. (EURES sisteminde de standart bir CV formatı kullanılıyor.) EURES kapsamında tıpkı AB ülkelerinde olduğu gibi ÖİB’ları ile ortaklıklar/işbirlikleri yapılarak kurumların gerekli olduğu hallerde birbirleriyle paslaşarak ilgili bilgilere karşılıklı olarak erişim imkânı verilmesi sağlanabilmelidir.

3. EURES için uyumlu bir altyapının kurulması vatandaşımızın da işine yarayacaktır; zira Türkiye’de herkes bilgisayar kullanamıyor. Bunun yanında, İŞKUR bir çok alanda mesleki eğitim veriyor. Bu sistem tam anlamıyla kurulmadan önce bilgisayar okur-yazarlığı eğitimleri için ihalelere çıkılabilmelidir. Söz konusu eğitimler Belediyeler ve Kobilerle yapılan Meslek Edindirme Projeleri kapsamında ya da üniversitelerle yapılabilir.
4. Kurumsal internet sitemizdeki komplike yapı sadeleştirilerek, basit ve kullanımı kolay hale getirilmelidir.
5. Öncelikle kendi personelimizi eğitmemiz gerekiyor. Vasıfsız işçi bile gelse yönlendireceğimiz yeri bilmemiz, plasman servisi personelimizi eğitmemiz çok önemli. IT altyapısının yanında kendi personelimizi EURES Uzmanı gibi yetiştirmemiz ve aynı işi kendi ülkemizde de yapabilmemiz gerekmektedir.
6. EURES’in resmi internet sayfasında EURES Danışmanları resimleriyle temas bilgilerini sunuyorlar, ülkemizde de aile hekimliği benzeri bir sistem oluşturularak, herkesin bir İŞKUR Danışmanının olması sağlanabilir. Bu sisteme entegre olacaksak, böyle bir sistem kurabilirsek, bu danışmanın kendi e-maili ve telefonuna yönlendirilebilmelidir.
7. EURES sisteminde hiçbir ülke öncelikle kendi vatandaşını ülke içinde değerlendirmek istiyor, başka bir ülkeye göndermek istemiyor, öncelikli olarak kendi ülkelerinde istihdam sağlanmaya çalışılıyor.
8. Kurumumuzun sunmuş olduğu İş Danışmanlığı ve Meslek Danışmanlığı gibi hizmetlerin nitelikli bir şekilde yapılabilmesini teminen personel sayımızın artırılması son derece elzem. Ayrıca, herkesin lisans mezunu ve İş Danışmanlığını yapabilecek kapasitede olması gerekiyor. İl Müdürlüklerimiz çok yoğun bir şekilde çalışıyorlar, bankoda sıra bekleyen insanlar varken danışmanlık işi ikinci plana atılmak zorunda kalıyor. Bu hizmetleri yaygınlaştırmak için daha fazla personel temini sağlanabilmelidir.

9. İŞKUR'un Veri Tabanı veri formatı, EURES'in Veri Tabanı data-bilgi formatı ile birbirine uyumlaştırılmalı/yakınlaştırılmalıdır.
10. İsveç gibi işgücü hareketliliğine oldukça iyi adapte olmuş bazı ülkelerdeki gibi ülke içinde farklı illerde kendi niteliklerine uygun iş bulan iş arayanlara ekonomik destek sağlanabilir; örnek: taşınma, yerleşme masrafları amacıyla. Bireyler üniversite çağından itibaren hareketlilik olgusuna ve farklı yabancı diller öğrenmeye teşvik edilmeli / hazırlanabilmelidir.
11. EURES ve İŞKUR sistemlerinin aynı dili konuşması temin edilmeli, İş ve Meslek Danışmanlarının daha aktif çalışması sağlanmalı, üniversite sistemi çağın ve işgücü piyasasının beklentileri ve gereklilikleri doğrultusunda esnekleştirilmelidir.

II:Grup: Genel İşgücü Piyasası ile Yaşama ve Çalışma Koşullarına Ait Bilgi Değişimi

1. Ülkemize gelen yabancı işçinin Türkiye işgücü piyasasına entegrasyonu bağlamında uygulanan prosedürler, kendisinin ve aile bireylerinin sosyal güvenlik ağına dahil olabilmesi ve sosyal olarak uyum sağlayabilmeleri adına yapılan çalışmalar ile Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olarak yabancı işçilerin hem işgücü piyasasına girişlerini hem de sosyal uyumlarını sağlamak için verdiğimiz hizmetler hakkında özellikle de Mesleki Eğitim ve Mesleki Danışmanlık bağlamında kısa bir bilgilendirme yapıldı. Söz konusu bilgilendirme esnasında çalışma izinlerinin sağlanmasında, sosyal güvenlik sisteminin uyumlaştırılmasında yaşanan kimi problemler üzerinden durulmuş, Çalışma Genel Müdürlüğü temsilcisi kurumlar arası iletişimin sağlanamadığını ifade etmiş, Kurumumuzun ise yabancı işçilerin sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik özel bir uygulamanın olmadığı belirtilmiştir. Grup çalışmasına katılan İsveç EURES Uzmanı ise kendi ülkesinin durumu hakkında bilgi verdikten sonra dışarıdan bir göz olarak ülkemizde yabancı bir işçi olarak çalışmak isteyen bir işçi ya da halihazırda yabancı bir ülkede çalışıp da ülkesine geri dönmek isteyen bir Türk vatandaşı için işgücü piyasası hakkında sağlıklı bir bilgi edinmenin zor olduğunu fark ettiğini belirtmiştir. Macaristan EURES Danışmanı kendi ülkesinin üyeliklerinin başlangıcından bugüne kadar nasıl bir mesafe katettiği üzerinde durmuştur. Sürenin de kısıtlı olması nedeniyle ülkemizin Avrupa Birliği'ne tam üye olmadan da EURES'e

üye olamayacağını da bilinci ile gelecekte yapabileceklerimiz hakkında beyin fırtınası gerçekleştirilmiştir.

2. Çalışmanın son aşamasında mevcut durum sorunları ile birlikte özetlenmiş ve söz konusu problemlerin nasıl aşılabileceği konusunda bazı öneriler getirilmiştir. Getirilen önerilen ise çalıştayın kapanış merasimi içerisinde katılımcılara aktarılmıştır.
3. İşgücü Piyasası ve çalışma koşullarına dair bilgi değişimi konusunda yaşanan en büyük sıkıntıların Kurumlararası iletişimin sağlıklı olarak sağlanamaması ve ülkemizde çalışmak isteyen yabancı bir işçinin ya da tekrar yurduna dönmek isteyen gurbetçi bir Türk işçisinin bilgiye erişiminde yaşadığı problemler olduğu görülmüştür. Bu nedenle çalışma izinlerini vermekle yetkili olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü ile İşgücü Piyasasındaki açık işleri bildirmekle sorumlu Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü arasındaki koordinasyonun etkili bir şekilde sağlanması, her iki kurumunda çalışmalarını ve hizmetleri hakkında birbirlerinin sitelerine link verilmesi önerilmiştir.
4. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü internet sitesinin en kısa zamanda İngilizce'ye çevrilerek Türkiye İşgücü Piyasasına dair tüm bilgilerin aralıklarla güncellenerek ziyaretçilere sunulmasının faydalı olacağı kararına varılmıştır. Öte yandan, Avrupa Birliği üye ülkeleri ile işgücü piyasaları hakkında da yararlı bilgilerin Kurumumuz web sayfasında yer alması fikri de faydalı bulunmuştur.
5. İş arayanların veya Türkiye İşgücü Piyasası hakkında bilgi edinmek isteyen üye ülke vatandaşlarının sorabileceği olası bütün soruların ve cevaplarının çıkarılarak, Kurumumuz web sayfasında "Sıkça Sorulan Sorular" başlığı altında bütün üye ülkelerin dillerine çevrilip yayınlanması teklif edilmiştir.
6. Kurumumuzun Mesleki Eğitim ve Danışmanlık faaliyetleri kapsamında yabancı işçilere ve onların kendilerine özgü sorunlarına dair hizmetler de gerçekleştirilebileceği teklif edilmiştir.
7. İşgücü Piyasası, çalışma ve yaşama koşullarına ait bilgi değişiminin sağlanmasında en büyük görevin bu alanda yetkili olan Kurumları arasında işleyecek sağlıklı bir

iletişime ve yabancı ülkede çalışmak isteyen işçiye ve ailesine sosyal ve ekonomik hak ve ödevleri konusunda verilecek doğru bilgiye düştüğü açıktır. Bu nedenle, söz konusu alanda yer alan tüm aktörlerin ve özellikle de kamu istihdam hizmetlerinin merkezinde yer alan Kurumumuzun yaşanan sorunların bilincinde olarak çözüm odaklı bir anlayış içinde görevlerini ifa etmeleri gerektiği düşünülmektedir.

III.Grup: Kurum Kapasitesinde Olması Gereken Değişim

1. Önümüzdeki süreçte EURES ağına dahil olabilmek amacıyla İŞKUR'un insan kaynakları, teknolojik alt yapı, teşkilat yapısı ve donanım olarak değişime ihtiyacının olup olmadığı varsa nasıl bir değişim içinde olması gerektiği konusu tartışılmıştır.
2. Daha kaliteli bir hizmet verilmesi, Eures Ağına dahil olabilmek için alt yapı sisteminin geliştirilmesi/uyumlu hale getirilmesi, nitelik ve nicelik bakımından yeterli çalışanlar ve bu çalışanların çözüm odaklı çalışabilmesini sağlayacak politika/yöntemlerin geliştirilmesi gerektiğini ifade edilmiştir.
3. Tarama Raporunda *“Ulusal İstihdam Kuruluşlarının istihdam fırsatları üzerinde bilgileri karşılıklı değişime açma yolunda yakın işbirliği ile Topluluk içinde serbest dolaşımın geliştirilmesini amaçlayan EURES sistemine katılmaya hazırlanması gerekmektedir”* ve İlerleme Raporunda da *“İŞKUR'un personel sayısı arttırılmalı ve kurumsal kapasitesi geliştirilmelidir”* konusu üzerinde durulmuştur.
4. İstanbul gibi iktisadi açıdan önemli belli başlı illerde (nüfus, göç vb belirleyicilerde göz önüne alınarak iller belirlenebilir)‘Göç Bilgilendirme Merkezleri’ kurulmalıdır. Bu merkezlerde, ülkemizde iş arayan Türk profesyonellerine, yaşam ve çalışma koşulları üzerine bilgilendirme ve danışmanlık hizmetleri verilecektir. Personel desteği sağlamak ve istihdam hizmetlerindeki tecrübesini paylaşmak konusunda Türkiye İş Kurumundan işbirliği yapması beklenmektedir. Göç bilgilendirme merkezleri Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağına (EURES) dahil olunmasıyla Eures Ofisleri olarak da kullanılabilir. Merkezlerin kurulması için gereken finansmanın bir kısmı AB Komisyonu tarafından sağlanan teknik yardımlardan eşleştirme mekanizması (Twinning) ile karşılanabilmektedir.

5. Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği halinde oluşturulacak merkezlerde Ortaokul/lise seviyesindeki gençler de hedef grup olarak belirlenebilir ve yukarıda bahsi geçen merkezlerin farklı bir biçimi oluşturulabilir.
6. Kamu İstihdam hizmetlerini yürütmekle görevli olan İŞKUR'un personelinin nicelik ve nitelik olarak yeterli hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için kurum personel sayısının yeterince artırılması, yeni alınan personelde yabancı dil yeterliliğinin aranması ve işe başlama sürecinde kendilerine kurum faaliyetlerine uyum sağlayabilmeleri için gerekli eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. İŞKUR hizmet içi eğitimler ile sürekli yeni bilgileri personeline ulaştırmaya çalışmaktadır. Bu çalışmaların artarak devam etmesi gerekmektedir.
7. AB bilgi birikimi olan personel ile yeni işe alınacak gençlerden oluşan ekipler oluşturulmalıdır. AB ilgili kurum birim/birimleri dil bilen personel ile güçlendirilmeli gerekli eğitimleri almaları sağlanmalıdır.
8. Kurum özellikle büyük illerde büro/şube sayısının arttırılmalı ve sektörel uzmanlaşma dayalı şubeler açmalıdır. Örneğin hizmet sektörü için bu sektörün yoğun olduğu bir ilde/ilçede sadece bu konuda çalışacak bir birim oluşturulmalıdır.
9. Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) ile işbirliği arttırılmalıdır. Bu kurumun verdiği meslek tanımlarının güncellemeleri yapan bir sistem kurulmalıdır.
10. İŞKUR bünyesinde İş analizlerinin yapılmasına devam edilmeli ve iş arayanların becerilerinin tanımlanmasında çalışmalar yapılmalıdır. Becerilerin daha güncel tanımlanması diğer ülkelerdeki beceri tanımlamalarının takip edilmesi gerekmektedir.
11. Danışmanlık hizmetleri arttırılmalıdır. Etkin danışmanlık hizmetleri verilebilmesi için gereken araçların geliştirilmesi gerekmektedir.
12. İşgücü piyasası sürekli takip edilmelidir buradan elde edilecek bilgiler/istatistikler insan gücü planlamasında kullanılabilir hale getirilmelidir.

13. Belli illerde çağrı merkezleri kurulmalı ve zamanla bu merkezlerin sayıları arttırılmalıdır.
14. Yerel yapılanma hem alt yapı hem de personel bakımından desteklenmelidir. Yerelde çalışan İŞKUR personelin işgücü hareketliliği konularından yeterli bilgiye sahip olmaları sağlanmalıdır.
15. İşgücü hareketliliği için belirgin bir politika İŞKUR bünyesinde oluşturulmalıdır.
16. İşgücü hareketliliğinin teşvik edici mali kaynaklar bulunmalıdır; başka bir ilde çalışmak isteyen kişiye taşınma giderlerinin karşılanması yeni bir ev kiralarken ilk kirasının ödenmesi vb konularda parasal yardım seçenekleri sunulabilmelidir.

TAIEX ÇALIŞTAY FOTOGRAFLARI

